

Najednou byli velice rozezleni

17
11
19 Rožnov 89

Rožnov 89 # Panely s příběhy roku 1989 v Rožnově pod Radhoštěm směřujícími k sametové revoluci najdete na těchto místech (nebo na <http://roznov89.knir.cz>):

- 1 Několik vět – u krytého bazénu
- 2 Generální stávka – před Teslou
- 3 Charta 77 – PRAVÉ ČTETE
- 4 První máj – křižovatka u Rosavy
- 5 Incident – Nádražní ulice
- 6 Akce Říman – Nádražní ulice
- 7 Demonstrace – Masarykovo náměstí
- 8 Občanské fórum – za Albertem
- 9 Památník – Masarykovo náměstí
- 10 Volby – Masarykovo náměstí

Souhlasím s prohlášením

Charta 77 byla největší a nejvýraznější občanská iniciativa v době tzv. normalizace, která upozorňovala především na katastrofální stav lidských práv v tehdejší totalitní Československu. Jedním z impulzů k jejímu vzniku byly politické procesy se členy undergroundové hudební skupiny The Plastic People of the Universe.

Prohlášení Charty zveřejněné v lednu 1977 iniciovala a sestavila širší skupina, v níž se sešli zástupci různých ideových proudů, od disidentů po někdejší reformní komunisty z roku 1968.

Text Charty 77 upozorňoval – na základě tehdejšího právního řádu a mezinárodních dohod – především na faktickou neexistenci ochrany většiny základních lidských práv v totalitní Československu: chybějící svoboda projevu, perzekuce občanů kvůli jejich politickému a náboženskému přesvědčení ad.

Charta 77 v Rožnově

Nejchytřejší opozice

Na iniciativu Charty 77 reagovala významná zahraniční média. V Československu nebyl až do listopadu 1989 v oficiálních médiích text prohlášení Charty 77 zveřejněn, a většina občanů – pokud neposlouchali zahraniční rozhlas – tak jeho obsah neznala. Režim nezpřístupnil text dokonce ani členům komunistické strany, neboť, jak vysvětloval tehdejší federální ministr vnitra Jaromír Obzina: „Chartu vymysleli ti nejchytřejší představitelé opozice a sepsali ji tak rafinovaně, že kdybychom ji zveřejnili, jen málokdo z obyčejných lidí by pochopil, v čem spočívá její nebezpečí.“

1883 signatářů

Na rozdíl od velkých měst podepisovaly prohlášení Charty 77 v regionech jen jednotky občanů. Celkový počet signatářů k lednu 1990 byl 1883. Nízký počet signatářů byl dán mimo jiné pečlivou cenzurní blokadou totalitní moci.

Mluvčí

Chartu 77 reprezentovali tři každoročně obměňovaní mluvčí: v první trojici byli spisovatel Václav Havel, filosof Jan Patočka a někdejší reformní komunistka z roku 1968 Jiřina Hájek.

Asanace

Komunistický režim proti signatářům Charty 77 okamžitě zahájil tvrdá represivní opatření především prostřednictvím Státní bezpečnosti. Celostátní kampaň v tisku a dalších médiích vyvrcholila na konci ledna 1977 Antichartou, již podepsaly tisíce „pracovníků kulturní fronty“.

Signatáři Charty 77 byli vystaveni celé řadě postihů, byli vězněni, propouštěni ze zaměstnání, odposloucháváni, byly jim odebrány řidičské průkazy, vypínány telefony... První mluvčí Charty 77 filosof Jan Patočka zemřel v březnu 1977 po sérii výslechů Státní bezpečnosti. V rámci akce Asanace byli též mnozí signatáři později nuceni k emigraci.

Chartu vymysleli ti nejchytřejší představitelé opozice a sepsali ji tak rafinovaně, že kdybychom ji zveřejnili, jen málokdo z obyčejných lidí by pochopil, v čem spočívá její nebezpečí.

Jaromír Obzina, 1977

Rožnovští signatáři

V Rožnově pod Radhoštěm přidali na podzim 1986 svůj podpis pod Chartu 77 dva občané – dělníci Ing. Josef Žanta a Milan Pavlišťák. Oba byli následně vedeni a sledováni jako zájmové osoby StB.

Josef Žanta (1932) udržoval kontakt s čelným představitelem Charty 77 na severní Moravě Ing. Tomášem Hradílkem z Lipníka nad Bečvou. V průběhu roku 1989 se jim podařilo uspořádat v Rožnově několik diskusních setkání: koncem června 1989 v dílně rožnovského uměleckého kováře Václava Kitzbergera, na němž Josef Žanta navrhoval zorganizovat v Rožnově tichou demonstraci k připomenutí srpnové okupace 1968, kterou by se aktivisté připojili k celonárodnímu protestu; několik setkání proběhlo v místní hospodě Hřčovna, z nichž posledního, 8. listopadu 1989, se zúčastnilo 22 občanů. Státní bezpečnost byla o těchto aktivitách a obsahu schůzek díky svým konfidencím mezi zúčastněnými podrobně obeznána. StB neuniklo ani několik pokusů Josefa Žanty o vyvěšení plakátů vyzývajících státní moc k dialogu s Chartou 77, jeho účast na protirežimních demonstracích v Praze či spolupráce s Hnutím za občanskou svobodu.

Milan Pavlišťák (1963) byl státní bezpečností sledován v Akci Písek (její aktéři se scházeli v restauraci na Písečném), v níž monitorovala jeho styky s pražskými chartisty a aktivisty z prostředí undergroundu a Výboru na obranu nespravedlivě stíhaných (VONS). Pavlišťák byl též signatářem interního diskusního materiálu Charty 77 z roku 1987, tzv. dopisu čtyřiceti.

protistátní,
protisocialistický,
protiřádkový
a demagogický
pamflet

Rudé právo, 1977

Najednou byli velice rozezleni, že se někdo ozval, že si někdo troufal se ozvat. [...] Co hergot to partajní panstvo čekalo?

Jan Zábřana, 1977

Tomáš Hradílek

Narodil se v roce 1945 v Lipníku nad Bečvou. V roce 1966 vstoupil do KSČ, kde se zařadil do jejího reformního křídla, po invazi vojsk Varšavské smlouvy ze strany vystoupil. Chartu 77 podepsal hned v roce 1977, po čemž následovala mnohaletá perzekuce ze strany Státní bezpečnosti: ztráty zaměstnání, odposlechy, sledování, opakovaná zadržení, odsouzení... S Rudolfem Berezou otevřeným dopisem vyzvali Gustáva Husáka k abdikaci. V lednu 1989 se stal jedním z mluvčích Charty 77. Po listopadových událostech na Národní třídě stál u vzniku Občanského fóra v Olomouci a v Praze. V prosinci 1989 byl kooptován mezi prvními dvaceti poslanci do Federálního shromáždění. V červnu 1990 se stal ministrem vnitra, po pěti měsících však pro vyčerpání odstoupil. Poslancem Federálního shromáždění byl do roku 1992. V roce 2017 držel protestní hladovku proti druhé kandidatuře Miloše Zemana na funkci prezidenta republiky.

Máte k příběhům Rožnov 89 doplnění, vzpomínky, dokumenty? Napište nám na: roznov89@knir.cz

<http://roznov89.knir.cz>